

te monografije — in C. Pregled važnejših dogodkov in prememb po okupaciji. — Na podlagi poročil generalnega štaba in listin vojnega arhiva ter drugega v to stroko spadajočega slovstva je sestavil pregledno in točno zgodovino avstrijske zasedbe ter jo opremil z mnogimi statističnimi podatki v stratezičnem in geografskem oziru. Med naštetu literaturo sem pogrešil znamenito delo Andrejkovo, „Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini l. 1878“. Iz prilog I—III je razvidno, da je operiralo tam doli v „zlato Bosni“ 159 naših bataljonov, 30 škadronov, 43 baterij, 27 ženijskih, oz. pijonirskih stotnij ter 20 ekipaž za vojne mostove, vsega skup štiri močne divizije, dočim je štela vstaška vojska ok. 14.000 mož redne turške armade, 80.000 vstašev in 75 topov. Padlo pa je naših 44 častnikov in 902 moža, ranjenih 131 častnikov in 3849 mož. Častno število! Knjigi je pridejana zemljepisna karta, kažoča glavne smeri vojnih operacij. Risar je pozabil narisati kos meje od hercegovskega pristana Neuma približno tja do Dubrovnika. *Jos. Wester.*

„*Lidové Noviny*“, v Brnu izhajajoči največji moravski dnevnik, so posvetile letošnjo božično številko slovanskim otrokom in so priobčile preglede slovanskih mladinskih literatur s primeri najboljših mladinskih pisateljev. Slovenski del je oskrbel dr. Ljudevit Pivko: „Co čte slovinská mládež“ ter dodal prevod dveh črtic iz „Zvončka“, „Ludovičkov konj“ (Lj. Černej) in „Jeza malih“ (Palnák).

F. T. Marinetti, *Mafarka le Futuriste*. Roman africain. Paris 1910. 8° 310 str.

Protagonist romana je arabski kralj Mafarka, ki kljub svoji mladosti pahne s prestola strica-potratnika, uniči z bojno zvijačo ogromno vojsko sovražnikov ter po dobljenih zmagah pusti žezlo in kraljestvo, da se posveti izdelovanju letalnega stroja, svojega edinega sina. Marinetti si je poiskal Afrikanca, da mu je nesumljivo naprtil lastne ideje: prezir žensk, povečanje vojske, vsakdanji heroizem kot nadomestek ljubezni, slavitev močne volje, slednjič nasilna smrt v cvetu mladostnih sil iz strahu pred oslavitvijo duha in telesa. Vendar je omejiti prvo točko v toliko, da futuristovski pisatelj ne zametava animalne veljave žen, ampak le njih čuvstveno vrednost. Dokaz so nešteta mesta v „Mafarki“, ki so tako afriško začinjena in tako lascivna, da se ne bi usodil dati knjige v roke petnajstletnemu dekletu. Proti antimilitarizmu ima avtor za najtehtnejši razlog: vojna je edina higijena sveta. Da, ko bi bila to tajgetska higijena, pa kaj, ko iztrebi in pohabi poedince, ki so najsposobnejši za življenje.

Da se vse dejanje odigrava na orijentalških tleh, je ugodno za romancierja, ki tem lažje udejevstvi izobilne darove svoje bujne domišljije. V iztočno-slikovitem slogu predočuje kipne, plastične podobe iz Afrike: skrunitev zamork, stratagem prevejanega Mafarke, psi Solnca, skratka celo kazalo nudi interesantne slike v fantastičnem jeziku. Noč, n. pr. je — mokka, dovoljno pocukrana z zvezdami. Za lepimi lirskimi partijami se motajo epski (n. pr. napad steklih psov na mesto) in dramski odstavki, ki ti provzročijo drgetanje. Roman se mi zdi nekaka sinteza raznih umetniških veroizpovedanj; izrabljen je ves arzenal artistnih sredstev — do teorije, pripisujoče slednjemu glasu posebno barvo, kakor jo je uporabil v znanem sonetu „Les Voyelles“ prvi zastopnik simbolizma, Rimbaud. Knjiga se neha s poletom stroja Gazurma, ki simbolizira osvojitvev ozračja po človeku.

A. Debeljak.

